
Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2024:1y

Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Läronämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4 Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Läronämnden noterar med glädje att det ekumeniska uppdraget för Svenska kyrkans lokalt verksamma församlingar runt om i världen förtydligas genom föreslagna förändringar i kyrkoordningen.

Läronämnden framhåller i sitt yttrande Ln 2012:3y:

Det lokala självstyret har utformats på flera sätt genom historien och kan från läromässig synpunkt gestaltas på olika sätt.

Samtidigt måste, som det framhålls i inledningen till kyrkoordningen, kyrkans organisation stå i samklang med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Läronämnden konstaterar att Svenska kyrkan alltså inte kan organiseras på vilket sätt som helst, eftersom teologin ligger till grund för kyrkorätten.

Vad gäller Svenska kyrkans utlandsverksamhet har läronämnden tidigare yttrat i Ln 2002:3y:

Läronämnden vill understryka att Svenska kyrkan principiellt har två pastorala nivåer, nämligen församlingar och stift. SKUT:s verksamhet är främst ett församlingsarbete riktat mot dem, som bor och verkar utomlands.

Läronämnden konstaterar att nationell nivå inte är en pastoral nivå.

Läronämnden vill påminna om sitt yttrande 2011:5y angående kyrkostyrelsens skrivelse 2011:5 Svenska kyrkan i utlandet – struktur och delaktighet, där det framhålls:

Kyrkostyrelsens skrivelse om Svenska kyrkan i utlandet aktualiserar grundläggande frågor om Svenska kyrkans karaktär som episkopal kyrka där tillsyn och främjande förenas. De handlar dels om församlingarnas identitet, dels om biskopsuppdraget och de beslutande organens relation till stiftets grundläggande uppgift.

Vår kyrkas samlade tradition är att församlingarna är förenade i stift med en biskop i ledningen. Enligt kyrkoordningen är stiftets grundläggande uppgift ”att främja och ha tillsyn över församlingarnas liv. Den uppgiften gäller därför främst församlingarnas gudstjänstliv, undervisning, diakoni och mission. Stiftet har även förvaltande uppgifter.” (Inledningen till tredje avdelningen i kyrkoordningen)

Stiftets uppgift är i sin helhet knuten till biskopens uppdrag och alla stiftsorgan har på olika sätt del i den.

Utifrån vår kyrkas identitet som episkopal kyrka med en demokratisk organisation är det viktigt att biskopens uppdrag inte begränsas till den del av tillsynen som innehåller kontroll och beslut om ämbetsutövning och församlingsinstruktionerna. Tillsynen kan inte skiljas från främjandet.

Tillsynsbegreppet vidgades därför i kyrkoordningen 2000 till att också gälla stöd, hjälp, uppmuntran och dialog.

Biskopens uppdrag är till sin karaktär knutet till såväl stiftsstyrelsen i stiftets demokratiskt uppbyggda organisation som till domkapitlet. Därigenom relateras biskopen till stiftets samlade ansvarstagande och den demokratiska organisationen förankras med teologisk motivering i stiftets grundläggande uppgift.

Läronämnden konstaterar att den problematik rörande Svenska kyrkan i utlandet, som läronämnden således tidigare påtalat, kvarstår också med nu föreslagna förändringar i kyrkoordningen. Även framgent separeras tillsyn och främjande. Därtill fungerar nationell nivå i praktiken fortsatt som en pastoral nivå gentemot utlandskyrkan. Dessutom skapas en otydlighet i och med införandet av begreppet ”kyrkoherdens tjänstgöringsområde”, som i övrigt inte används i Svenska kyrkan. Detta medför i sin tur oklarhet kring innebörden i begreppet ”pastorat”.

Uppsala den 30 augusti 2024

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Håkan Möller, Ninna Edgardh, Jesper Svartvik, Mikael Wininge och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2024:2y

Tematiskt kyrkomöte 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet

Läronämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6 Tematiskt kyrkomöte 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet samt motionerna 2024:19, 2024:41, 2024:54 och 2024:55

Läronämnden konstaterar att Svenska kyrkans roll i det offentliga rummet behöver vara föremål för ständig teologisk reflektion. Därför välkomnar läronämnden de samtal om kyrkans kallelse i det offentliga rummet som kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6 inspirerar till.

Läronämnden finner att varken skrivelsens förslag till uttalande eller förslagen i motionerna 2024:19, 2024:41, 2024:54 och 2024:55 strider mot Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

Uppsala den 30 augusti 2024

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Maria Södling, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Håkan Möller, Ninna Edgardh, Jesper Svartvik, Mikael Winnige och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2024:3y

Förtydligt missionsbegrepp

Läronämndens yttrande över motion 2024:14

Läronämnden har vid ett flertal tillfällen yttrat sig gällande begreppet ”mission.”

I Ln 2018:3y som citeras i Ln 2022:4y framhåller läronämnden:

Ordet mission har använts på olika sätt i kyrkans tradition. Mission kan beskrivas som uppdraget att delta i Guds mission, Guds verk i världen (*Missio Dei*). Ordet mission kan också användas om det mer specifika uppdraget att göra Jesus Kristus känd, trodd och älskad. Dessa perspektiv återfinns i kyrkans tradition och är förenliga med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

Läronämnden konstaterar att vår tradition innefattar ett flertal väl preciserade definitioner av begreppet ”mission” som sammantagna kan befria kyrkan från begränsande förståelser.

Läronämnden understryker, liksom i ovan nämnda yttrande, att ett uppdrag av det slag som motionären föreslår skulle kräva ett omfattande läroarbete.

Uppsala den 30 augusti 2024

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Håkan Möller, Ninna Edgardh, Jesper Svartvik, Mikael Winninge och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2024:4y

Polyamori, asexualitet och hbtqi-begreppet

Läronämndens yttrande över motion 2024:17 punkt 1

Svenska kyrkan har under lång tid bearbetat frågor som har med relationer och samlevnad att göra. 2005 infördes välsignelse över samkönade par, och sedan 2009 finns en ordning för vigsel för såväl olik- som samkönade par. Det är oklart vad det skulle innebära för Svenska kyrkan att ”ställa sig bakom” ett paraplybegrepp, i synnerhet ett så dynamiskt och föränderligt som hbtqi. Därmed kan inte läronämnden göra den nödvändiga bedömningen av förslaget läromässiga implikationer.

Uppsala den 30 augusti 2024

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Jenny Ehnberg, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Håkan Möller, Ninna Edgardh, Jesper Svartvik, Mikael Winnige och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2024:5y

Brudöverlämning vid vigsel

Läronämndens yttrande över motion 2024:24

Läronämnden konstaterar att motionen berör Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära såsom den kommer till uttryck i Kyrkohandbok för Svenska kyrkan och i kyrkoordning för Svenska kyrkan.

I dessa är ansvarsfördelningen tydlig avseende gudstjänstlivets gestaltning. Kyrkomötet beslutar om Svenska kyrkans gudstjänstböcker medan det är prästens uppdrag och ansvar att leda gudstjänsten. Det innebär att prästen ansvarar för att gudstjänsten överensstämmer med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära samt följer vår kyrkas ordning. Biskop och domkapitel utövar tillsyn och kan utfärda riktlinjer gällande gudstjänstlivet.

Prästens uppdrag avseende kyrkliga handlingar beskrivs både i Kyrkohandbok för Svenska kyrkan och i kyrkoordningen 17 kap 15§. Där framgår att dop, konfirmation, vigsel och begravning ska föregås av samtal mellan den präst som ska leda gudstjänsten och dem som närmast berörs. Riter och liturgiska handlingar kan tolkas och uppfattas på olika sätt och det är i samtal mellan vigselpar och präst som frågan om utformningen av vigselgudstjänsten hör hemma.

Uppsala den 30 augusti 2024

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Ann-Katrin Bosbach, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Håkan Möller, Ninna Edgardh, Jesper Svartvik, Mikael Winnige och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2024:6y

Kyrkans hållning till andra religiösa traditioner

Läronämndens yttrande över motion 2024:29

Inom alla religiösa traditioner i historia och nutid finns det såväl konstruktiva som destruktiva drag. Det är kyrkans kallelse att stå upp för alla människors lika värde och värdighet, mänskliga rättigheter, demokrati och jämställdhet och därigenom verka för Guds rike. Detta motiverar Svenska kyrkan att delta i den interreligiösa dialogen liksom i den offentliga debatten i syfte att representanter för olika religiösa traditioner tillsammans ska kunna bidra till ett demokratiskt och rättvist samhälle.

Uppsala den 30 augusti 2024

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Jenny Ehnberg, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Håkan Möller, Ninna Edgardh, Jesper Svartvik, Mikael Winnige och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2024:7y**Uttalanden av kyrkomötet**

Läronämndens yttrande över motion 2024:65

Läronämnden konstaterar att om kyrkomötet ska ställa sig bakom en annan organisations uttalande så behöver uttalandet, dess bakgrund och möjliga tolkningar analyseras. Även de teologiska implikationerna behöver klarläggas och föreläggas läronämnden.

Uppsala den 30 augusti 2024

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Jenny Ehnberg, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg*, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Håkan Möller, Ninna Edgardh, Jesper Svartvik, Mikael Winnige och Johannes Zeiler.

* Biskop Andreas Holmberg har deltagit i läronämndens överläggningar men var inte närvarande vid beslutstillfället.

Särskilt yttrande

I alla tider har det heliga landet varit betydelsefullt för kristna som, med Psaltarens ord, har bett om fred och välgång för Jerusalem (se t.ex. Ps 122:6: hebr. *shelom Jerushalajim*). Med sorg ser vi på de många politiska konflikterna i Mellanöstern. Den israelisk-palestinska konflikten är en av dessa, men den kan inte isoleras från andra länders intressen i området. Svenska kyrkan har många gånger gett uttryck för sin uppfattning att en tvåstatslösning med säkra och erkända gränser är det som bäst skulle ge israeler och palestinier möjlighet att leva i fred med varandra och andra. Att fokusera på endast en aspekt – ockupationen av Västbanken – av de många pågående och komplexa politiska konflikterna i området och att dessutom göra det under det krig som inleddes den 7 oktober 2023 när den terrorstämplade rörelsen Hamas genomförde den mest omfattande pogromen sedan andra världskrigets slut är emellertid högst problematiskt eftersom det kommer att uppfattas som en ensidig kritik. Kyrkohistorien rymmer många exempel på att dubbla måttstockar har använts när judenhet och judendom beskrivs och bedöms. Kristna behöver därför ständigt självkritiskt granska den egna förkunnelsen och liturgin samt även uttalanden som kan uppfattas som förakt för det judiska folket. (För denna ståndpunkt, se t.ex. Biskopsmötets protokoll den 10 maj 1995 samt *Guds vägar – Judendom och kristendom*.)

Lund den 31 augusti 2024

Jesper Svartvik